



EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

7/2019



Aktuālās tautsaimniecības un monetārās norises

1. Kopsavilkums

Informācija, kas saņemta kopš Padomes pēdējās sanāksmes septembra sākumā, apstiprina iepriekšējo novērtējumu par ieilgušu euro zonas izaugsmes dinamikas vājumu, nozīmīgu lejupvērstu risku saglabāšanos un ierobežotu inflācijas spiedienu. Euro zonas izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir lejupvērsti. Konkrētāk, šo risku pamatā ir ieilgusī ar ģeopolitiskiem faktoriem saistītā nenoteiktība, augošais protekcionisms un jauno tirgus ekonomikas valstu ievainojamība. Vienlaikus notiekošais nodarbinātības un darba samaksas kāpums joprojām turpina uzturēt euro zonas tautsaimniecības izaugsmi. Ņemot vērā šo kopainu, Padome oktobra sanāksmē nolēma nemainīt savu monetārās politikas nostāju, apstiprinot iepriekšējā sanāksmē septembrī pieņemtos lēmumus. Septembra sanāksmē pieņemtā visaptverošā monetārās politikas pasākumu pakete nodrošina būtisku monetāro stimulu, tādējādi veicinot uzņēmumu un mājsaimniecību aizņemšanās nosacījumu turpmāku uzlabošanos. Tas stiprinās euro zonas izaugsmi, turpmāku iekšzemes cenu spiediena palielināšanos un tādējādi arī noturīgu inflācijas tuvināšanos Padomes noteiktajam vidēja termiņa inflācijas mērķim.

Apsekojumu rādītāji liecina, ka pasaules ekonomiskā aktivitāte 2019. gada 3. ceturksnī ir vāja, bet tā stabilizējas. Pēc ieilguša krituma perioda globālais apstrādes rūpniecības iepirkumu vadītāju indekss (IVI) pēdējo mēnešu laikā uzlabojies un atkal atrodas izaugsmes zonā. Globālais pakalpojumu IVI 3. ceturksnī joprojām liecināja par izaugsmi. Pasaules (neietverot euro zonu) tirdzniecības apjoms 2019. gada 1. pusgadā saruka, un to noteica vāja Āzijas valstu iekšējā tirdzniecība, savukārt pasaules tirdzniecības īstermiņa rādītāji liecina par nelielu, bet pozitīvu pieaugumu 3. ceturksnī. Globālā inflācija augustā saruka un bija zemāka par 2%, un to daļēji noteica zemāka enerģijas cenu inflācija, savukārt inflācija (neietverot pārtikas un enerģijas cenas) joprojām bija stabila (2.3%).

Kopš Padomes 2019. gada septembra sanāksmes eiro zonas ilgtermiņa bezriskā procentu likmes palielinājušās un EONIA nākotnes līkne nedaudz pavirzījies augšup, galvenokārt atspoguļojot mazākas tirgus gaidas par noguldījumu iespējas procentu likmes atkārtotu samazināšanu līdz gada beigām. Valdības obligāciju peļņas likmju starpības kopumā saglabājušās stabilas, bet dažās valstīs aplūkojamā periodā vērojams neliels pieaugums. Kapitāla vērtspapīru cenas palielinājušās, neraugoties uz augstākām diskonta likmēm, un to noteicis kapitāla vērtspapīru riska prēmiju sarukums. Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē kopumā palielinājies.

Euro zonas reālais IKP 2019. gada 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni pieauga par 0.2% pēc 0.4% kāpuma iepriekšējā ceturksnī. Jaunākie

ekonomiskie dati un apsekojumos iegūtā informācija joprojām liecina, ka šā gada 2. pusgadā euro zonas izaugsme būs mērena, bet pozitīva. Šī izaugsmes palēnināšanās galvenokārt atspoguļo turpmāku starptautiskās tirdzniecības aktivitātes pavājināšanos ilgstošas globālās nenoteiktības apstākļos, kas joprojām ietekmē euro zonas apstrādes rūpniecības nozari un palēnina ieguldījumu pieaugumu. Vienlaikus pakalpojumu un būvniecības nozarēs, neraugoties uz nelielu tempa palēnināšanos, vērojama noturīga izaugsme. Euro zonas tautsaimniecības izaugsmi veicina labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, turpmāks nodarbinātības un darba samaksas kāpums, nedaudz ekspansīva euro zonas fiskālā nostāja un notiekošais (lai gan nedaudz lēnāks) globālās aktivitātes pieaugums.

Euro zonas valstu gada SPCI inflācija samazinājās no 1.0% 2019. gada augustā līdz 0.8% septembrī, atspoguļojot pārtikas un enerģijas cenu inflācijas sarukumu. Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka kopējā inflācija, visticamāk, vēl nedaudz samazināsies, bet gada beigās atkal pieaugs. Pamatinflācijas rādītāji kopumā saglabājās zemā līmenī, un arī inflācijas gaidu rādītāji ir zemi. Laigan darbaspēka izmaksu spiediens ierobežotāka darbaspēka piedāvājuma apstākļos pastiprinājies, izaugsmes tempa palēnināšanās aizkavē tā ietekmi uz inflāciju. Paredzams, ka vidējā termiņā inflācija palielināsies, un to veicinās ECB monetārās politikas pasākumi, notiekošā ekonomiskā izaugsme un stabils darba samaksas kāpums.

Attiecībā uz monetārajām norisēm plašās naudas (M3) pieaugums 2019. gada augustā palielinājās līdz 5.7% (jūlijā – 5.1%). M3 pieaugumu vēl arvien veicina jaunu banku kredītu izsniegšana, un šaurās naudas rādītājs M1 joprojām bija galvenais plašās naudas pieaugumu noteicošais faktors. Turklāt plašās naudas un privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps saglabājās nemainīgs, jo aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros veikto neto iegāžu mehāniskā ietekme pakāpeniski izzuda un ekonomiskās aktivitātes temps palēninājās. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps augustā palielinājās līdz 4.3% (jūlijā – 4.0%), bet mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada kāpuma temps nemainījās (3.4%). Vienlaikus labvēlīgi banku finansēšanas un kredītu nosacījumi joprojām veicināja aizdevumu plūsmas un tādējādi arī ekonomisko izaugsmi. ECB stimulējošā monetārās politikas nostāja palīdzēs saglabāt labvēlīgus banku kredītu nosacījumus un turpinās veicināt finansējuma pieejamību (īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem).

Apkopojot tautsaimniecības analīzes rezultātus un monetārās analīzes raidītos signālus, Padome apstiprināja, ka joprojām nepieciešams būtiskā apjomā īstenot stimulējošu monetāro politiku, lai vidējā termiņā panāktu noturīgu inflācijas tuvināšanos līmenim, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam.

Pamatojoties uz šo novērtējumu, Padome nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes un paredz, ka tās saglabāsies tagadējā vai zemākā līmenī līdz brīdim, kad Padome būs pārliecinājusies, ka iespēju aplēšu periodā vērojama inflācijas perspektīvas stabila tuvināšanās līmenim, kas ir pietiekami tuvu, bet zem 2%, un ka šī virzība konsekventi atspoguļojas pamatinflācijas dinamikā.

Padome apstiprināja, ka tā no 1. novembra ECB AIP ietvaros atkal atjaunos neto iegādes ar mēneša apjomu 20 mljrd. euro. Tā paredz, ka tās turpināsies tik ilgi, cik nepieciešams, lai stiprinātu ECB monetārās politikas procentu likmju stimulējošo ietekmi, un beigsies īsi pirms galveno ECB procentu likmju paaugstināšanas.

Padome paredz arī turpmāk pilnībā atkārtoti ieguldīt to AIP ietvaros iegādāto vērtspapīru pamatsummas, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, ilgāku laiku pēc tam, kad tā būs sākusi paaugstināt galvenās ECB procentu likmes, un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai uzturētu labvēlīgus likviditātes apstākļus un būtisku stimulējošās monetārās politikas pasākumu apjomu.

Padome vēlreiz uzsvēra nepieciešamību ilgāku laiku saglabāt ļoti stimulējošu monetārās politikas nostāju, lai palielinātu pamatā esošās inflācijas spiedienu un labvēlīgi ietekmētu kopējās inflācijas dinamiku vidējā termiņā. Konkrētāk, Padomes perspektīvas norāde nodrošinās finansēšanas nosacījumu koriģēšanu atbilstoši inflācijas perspektīvas pārmaiņām. Jebkurā gadījumā Padome joprojām ir gatava pēc vajadzības koriģēt visus tās instrumentus, lai nodrošinātu noturīgu inflācijas virzību uz šo mērķi atbilstoši tās apņēmībai ievērot simetriskuma principu.

© Eiropas Centrālā banka, 2019

Pasta adrese 60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis +49 69 1344 0
Interneta vietne www.ecb.europa.eu

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.
ECB Valde ir atbildīga par šā biļetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās bankas.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2019. gada 23. oktobrī.

ISSN 2363-3506 (interneta versija)

ES kataloga numurs QB-BQ-19-007-LV-N (interneta versija)